

La comunicació, la millor eina d'acollida

S'estima que més de la meitat de la població que ha abandonat Ucraïna des de febrer de 2022 amb motiu de la guerra són menors d'edat.^{1,2} Cal garantir el respecte per la dignitat de les persones i un nivell de vida digne. Cal garantir la plena protecció dels menors i l'accés ràpid als seus drets específics (educació, assistència sanitària, incloses les cures preventives i de salut mental, i assistència psicosocial).

Segons la [Declaració Universal de Drets de la Comunicació](#),³ les persones tenen dret a influir, a través de la comunicació, en les condicions de la seva existència.

Aquestes recomanacions sobre comunicació del Col·legi de Logopedes de Catalunya s'adrecen a famílies d'acollida i a professionals locals que atenen infants i adolescents refugiats (acompanyats o no) amb qui no es comparteix idioma.

1. Dona'm un espai segur

Cal crear un espai per al menor, on tingui les pertinences a l'abast, i que identifiqui com a espai de seguretat. Aquest espai ha de permetre comunicar-se amb l'infant de manera privada. És interessant que, almenys en part d'aquest espai, no hi hagi barreres físiques, com ara escriptoris o ordinadors, per poder parlar sense cap objecte entre el menor i nosaltres.

2. Esbrina quines llengües conec

Molts refugiats són plurilingües. És possible que no parlin la llengua del país d'acollida però sí que comparteixin alguna altra llengua amb la família d'acollida.

3. M'agrada que m'escoltis

Cal donar espai perquè el menor s'expressi, com sigui possible, a través de paraules, sons, gestos o el joc. S'ha de tenir una actitud oberta cap a les seves intervencions i evitar jutjar. Assentir mentre ens parla o mostrar un llenguatge corporal obert ajuda a transmetre que estem escoltant el que ens diu.

4. Ajusta el teu comportament al meuestat emocional

Cal tenir una actitud d'acompanyament de les emocions que expressa l'infant sense forçar el to de la interacció. No s'ha de forçar a explicar esdeveniments traumàtics.

5. Respecta les meves preferències

En algunes ocasions els refugiats tenen preferència per interactuar amb persones del mateix gènere. Cal ser respectuosos amb aquesta petició i buscar les solucions oportunes en cada cas.

6. Adreça't a mi encara que tingui un intèrpret

Quan es compta amb la presència d'un intèrpret o altres professionals, cal presentar-los degudament a l'inici de la conversa. No s'ha de fer parlar el nen a través de l'intèrpret. Cal adreçar-se al nen i mirar-lo durant la conversa, no a l'intèrpret.

7. Mira'm

Molts refugiats mostren desconfiança davant les persones d'acollida. Cal crear una situació que permeti a l'infant establir una relació de confiança. Ajupir-se per parlar amb un infant petit facilita la comunicació. Les interaccions cara a cara permeten establir un vincle més fort i comprendre millor el que s'intenta transmetre.

8. Vull aprendre les teves paraules

Ensenyar el vocabulari quotidià facilita la comunicació en les activitats del dia a dia. Aquest vocabulari bàsic permet començar a interactuar amb els altres. A la pàgina de llengua catalana de la Generalitat hi ha multitud de recursos per acostar la llengua catalana a les persones que acaben d'arribar a Catalunya (vegeu especialment l'apartat dedicat a l'[acolliment lingüístic](#)⁴).

9. Jo també tinc paraules per ensenyar-te

Cal mostrar una actitud oberta cap a la llengua materna de l'infant. Aprendre i pronunciar paraules en el seu idioma pot ajudar a establir una relació de confiança. A través de [Google Translate](#) es pot traduir entre les dues llengües i escoltar la pronúncia dels mots.

10. Ajuda'm a entendre

Hi ha elements de suport a la comunicació que poden facilitar la comprensió dels missatges. És bo acompanyar el discurs amb suports visuals, gestos i expressions facials que complementin la part verbal del missatge. Es poden trobar recursos de suport visual d'accés lliure al web [ARASAAC](#),⁵ que proporciona diversos recursos gràfics per facilitar la comunicació i l'accessibilitat cognitiva.

Davant de l'afluència de refugiats d'Ucraïna, ARASAAC ha posat a disposició [taulers multilingües basats en imatges](#),⁶ perquè les persones refugiades puguin comunicar-se més fàcilment als països acollidors. El vocabulari es divideix en diferents taules: missatges més importants, roba necessària, visita al metge o a la farmàcia, suport escolar, etc.

11. A través del joc ens podem conèixer

Compartir jocs ajuda a construir les relacions amb els infants i permet que els nens expressin emocions, vivències i opinions sense dependre tant del discurs verbal.

12. Posem paraules a com em sento

Els menors refugiats poden tenir sentiments persistents d'aïllament i desplaçament, i presentar signes d'estrès posttraumàtic. És molt important ser pacients i donar-los temps per expressar i descriure les emocions.

13. Adapta el teu llenguatge al que soc capaç d'entendre

Describeix l'entorn i les diferents situacions amb paraules senzilles i clau, així serà més fàcil per als infants.

14. Protegeix la meva confidencialitat

Cal prendre precaucions per garantir la confidencialitat de les persones implicades.

15. Protegeix-me d'informació sensible

Cal ser curosos amb la informació sensible que es comenti davant de l'infant; per exemple, quan es parla amb els familiars o altres adults.

16. Pot ser que per a mi sigui especialment difícil comunicar-me

En el cas de detectar alguna dificultat especial, és important consultar un logopeda que pugui fer una valoració per descartar un possible trastorn de la comunicació o el llenguatge i intervenir si és necessari.

El contacte del Col·legi de Logopedes de Catalunya és info@clc.cat i 93 487 83 93.

Referències

¹ One week into conflict in Ukraine, half a million children become refugees [Internet]. Unicef.org. [consultat 30 de març de 2022]. Disponible a: <https://www.unicef.org/press-releases/one-week-conflict-ukraine-half-million-children-become-refugees>

² Situation Ukraine Refugee Situation [Internet]. Unhcr.org. [consultat 30 de març de 2022]. Disponible a: <https://data2.unhcr.org/es/situations/ukraine>

³ Internationalcommunicationproject.com. [consultat 30 de març de 2022]. Disponible a: https://internationalcommunicationproject.com/wp-content/uploads/2013/11/Declaration_SP.pdf

⁴ Acolliment lingüístic [Internet]. Llengua catalana. [consultat 30 de març de 2022]. Disponible a: https://llengua.gencat.cat/ca/serveis/aprendre_catala/a-catalunya/acolliment_linguistic/

⁵ Aragonès Centre de Comunicació Augmentativa i Alternativa ARASAAC [Internet]. Arasaac.org. [consultat 30 de març de 2022]. Disponible a: <https://arasaac.org/>

⁶ Tableros de comunicació: español - multilingüe - ucraniano [Internet]. Arasaac.org. [consultat 30 de març de 2022]. Disponible a: <https://arasaac.org/materials/es/4274>